

на свѣта и на явленията въ него. А ведно съ това и на конкретнитѣ задачи, които трѣбва да постигнатъ въ името на една идея. А такива моменти нѣма. Има само моменти на по-голѣма или на по-малка нейна проява. Отъ тука само по себе си следва изводътъ, че характерниятъ белегъ на интелигенцията е волевата проява. Заключенитѣ въ главата знания сж мъртво богатство, което е еднакво полезно, както за тоя, който ги има, така и за околнитѣ му. Тѣ сж златнитѣ монети на скжперникъ, на които е писано никога да не излѣзатъ въ обръщание, следователно, да увеличатъ сжществуващитѣ лични и обществени блага.

Тука вече идва допира на интелигенцията съ нейния народъ на първо време. Тя му влияе, буди го и го подтиква по насоки, предварително начертани отъ нея, за постигане на повече ценности отъ умствено, морално и материално естество. Такава, напр., е бима нашата интелигенция преди освобождението. Сравнена съ днешната, като вземемъ за основа общата образованостъ, тя едва ли не ѝ отстъпва въ всѣко отношение. Нѣщо повече, едва ли би могло да става и дума за сравнение — толкова тѣ сж образователно нееднакви величини. Днешната ни интелигенция разполага съ познания, за каквито нѣкогашната не е могла да има представа. Последната не само че е била лишена отъ науката на сегашния вѣкъ, която не е сжществувала тогава, но и не е обладала дори елементитѣ на съвременното ней знание. Колко тя е била неука, неориентирана дори въ най-обикновени работи, идатъ да засвидетелствуватъ хиляди примѣри. Тука ще бжде достатъчно, ако си послужимъ само съ нѣколко извадки отъ книгата „Кратко начертание на всеобщата история, на росийскиятъ езикъ сочинено отъ професорътъ господина Иванъ Кайданова и пр. преведено отъ С. Кипиловски“ и то отъ последната ѝ частъ: Рѣчникъ или Лексиконъ на словянски рѣчи, които трѣбва да се присвоятъ въ наштъ езикъ, а ги откривамъ и съсъ турски, за да улесня прочитателтъ да прочита полноразумно, щото чете, та ги употребява и въ говорътъ си, за да си очисти языкътъ отъ чужди рѣчи.“ И въ тоя рѣчникъ, напр., се обясняватъ думи, които днесъ влизатъ дори въ словното богатство на всѣко дете, като: революция — бащъ калдирмаркъ, архитектура „занаятъ, дето учи какъ да курдисва добре кжщя и гемии, министъръ — реждилкъ, политическо — „сякаквъв маслахатъ, дето не е църковенъ, е политически, напр., чевирдисването на царскитѣ и на мемлекетскитѣ работи“, занаятъ — художество, изкуство — занаятъ или кямиликъ. А „Сѣки народъ, гдето ходи, като циганитѣ тукъ-тамъ, зове се толпи“; механиката е манджалкъ, фабриkitѣ пѣкъ сж „керхани да правятъ сукна и сякакви други еспапи и матафи“. „Живописание значи осталъка на зография, дето докарва нѣкакво лице, каквото че е живо, дето кажемъ, че ще ти продума“, „Ваяние е марагонзлука на камъкъ, ташъ марангозлу“. „Сцена — кога играятъ нѣкакви игри, каквито въ театратъ, и тия игри сж раздѣлени на небети, два, три или по-малко всѣки единъ небетъ, зове се сцена, защото като се играй единъ небетъ, събаря се пердето, доро да се приготвятъ оинджиитѣ и кога се отвори пердето, онова, дето гледаме, сиречь, оинджиитѣ и другитѣ нѣща зове сж сцена“. Разбира се, че актьорътъ е оинджия. Но ето още — „Стихотворство, ако зема да напиша нѣщо и гледамъ единтъ редъ да нѣма по-много срички отъ другиятъ, и срещна гласоударението и на двата реда се на едно мѣсто, ще рече